

Tutkimuksen avoimuus Jyväskylän yliopistossa vuonna 2015

2.3.2016 Tekijä [Jyväskylän yliopiston kirjasto](#)

Avoimuus Jyväskylän yliopiston julkaisutoiminnassa lisääntyi viime vuonna merkittävästi. Kaikki vuoden 2015 julkaisut on nyt kirjattu TUTKA-tutkimustietojärjestelmään, joten tutkimus- ja julkaisutoiminnan avoimuuden kehitystä voi verrata vuoden 2014 kokonaistilanteeseen.

Jyväskylän ja Itä-Suomen yliopistot käynnistivät vuoden 2015 heinäkuussa *Suomi rinnakkaistallentamisen mallimaaksi* -yhteishankkeen. Sen tavoitteena on luoda malli rinnakkaistallentamisen prosesseista ja keskitetyistä avoimen tieteen palveluista. Hankkeessa kehitetään myös malli, joka yhdistää yliopistojen tutkimustiedon raportoinnin ja tutkimusjulkaisujen rinnakkaistallennuksen saumattomaksi kokonaisuudeksi.

Hanke tähtää konkreettisesti myös rinnakkaistallennuksen ja tutkimusjulkaisujen avoimuuden lisäämiseen. Hanke lähestyy puoliväliään, joten on aika tarkastella tämän tavoitteen edistymistä.

Yliopiston julkaisutoiminnan avoimuus 2015

Yliopiston kaikista vuoden 2015 julkaisuista on avoimesti saatavana 47 %. Vuoden 2014 vastaava luku oli 38 %, kasvua on siis 9 prosenttiyksikköä. Kun verrataan keskenään konkreettisia avoimien julkaisujen lukumääriä, on määrä kasvanut vuonna 2015 yli 30 %.

	Avoimuus kaikki julkaisut	Rinnakkaistallennus kaikki julkaisut	Avoimuus vertaisarvioidut	Rinnakkaistallennus vertaisarvioidut
tammikuu 2015	35 %	18 %	32 %	16 %
huhtikuu 2015	39 %	23 %	36 %	27 %
helmikuu 2016	47 %	32 %	46 %	36 %

TAULUKKO 1. Jyväskylän yliopiston julkaisutoiminnan avoimuuden kehitys 2014-2015

Rinnakkaistallentaminen kehittyi kohti kansainvälistä kärkeä

Rinnakkaistallentamisen kehittyminen on ollut vielä vahvempaa. Kun huomioidaan kaikki rinnakkaistallenteet, myös muihin kuin JYX-julkaisuarkistoon tallennetut julkaisut, on yliopiston kaikkien julkaisujen rinnakkaistallennusosuus 32 %. Vuoden 2014 vastaava luku oli 23 %.

Kasvua on tapahtunut erityisesti JYXiin talletettujen artikkelien määrässä. Edellisvuonna JYXiin talletettiin vuoden 2014 artikkeleja 444 kpl, kun vastaava luku vuonna 2015 on tällä hetkellä 692. Kasvua edellisvuoteen on siis yli 50 %.

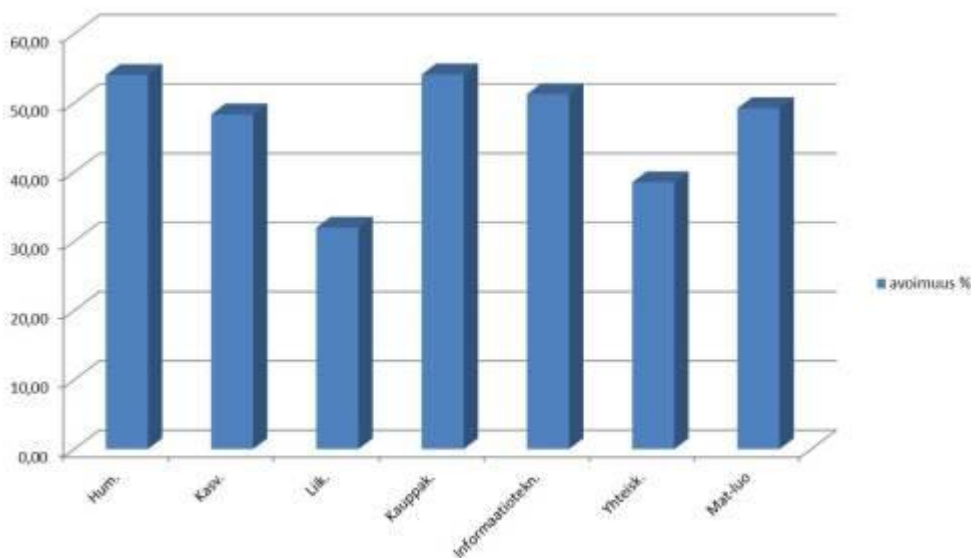
Todellisuudessa rinnakkaistallennusten määrän kasvu JYX-arkistossa on ollut vielä huikeampaa. Kuluneen vuoden aikana JYXiin on rinnakkaistalletettu yhteensä yli 1400 artikkelia. Määrä on enemmän kuin vuosina 2010–2014, eli Jyväskylän yliopiston koko rinnakkaistallennuksen historian aikana yhteensä. Tällä hetkellä JYXissä on yli 2500 rinnakkaistalletettua artikkelia.

Maailman huippu ei ole saavuttamattomissa. Jyväskylän yliopiston osalta tutkimuksen avoimuutta ja erityisesti rinnakkaistallentamisen astetta kuvaavat luvut alkavat olla jo kansainvälisestikin vertailukelpoisia. Esimerkiksi yleisesti rinnakkaistallentamisen ja avoimuuden malliyliopistoina pidetyissä Gentin ja Edinburghin yliopistoissa ovat vastaavat tutkimusjulkaisujen rinnakkaistallentamista kuvaavat luvut samantasoisia, jopa alempia kuin Jyväskylässä:

- Gent 2014: 28 % > 2015: 28 %,
- Edinburgh 2014: 37 % > 2015: 40 %.

Tiedekuntakohtainen avoimuuden tarkastelu

Tiedekuntien ja tieteenalojen avoimuuden välillä on selkeitä eroja, kun katsomme Jyväskylän yliopiston avoimen julkaisemisen tilaa tiedekuntakohtaisen jaottelun kautta. Seuraavissa kuvioissa on kuvattu yliopiston tiedekuntien avoimuutta vuoden 2015 osalta 25.2.2016 tilanteen mukaan. Tiedot on haettu yliopiston TUTKA-tutkimustietokannasta.

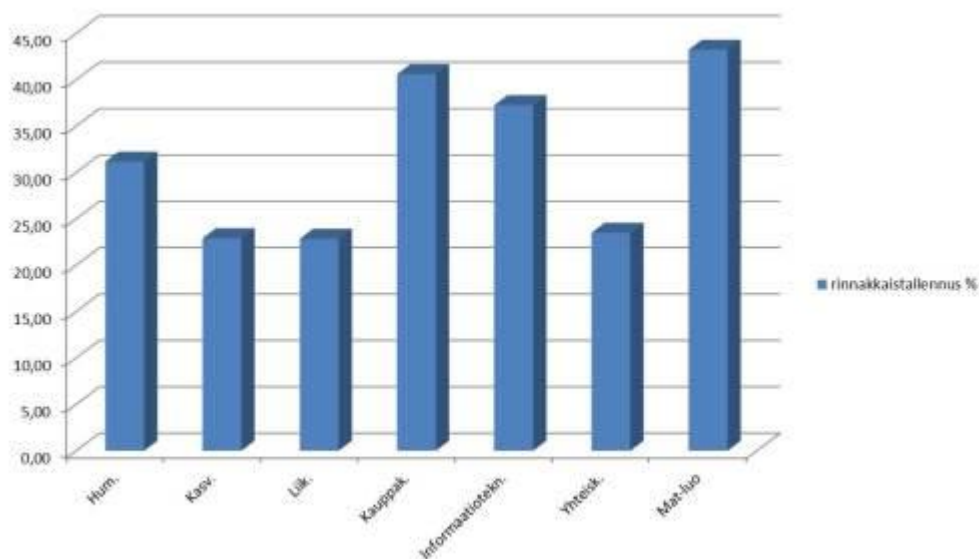
KUVIO 1. Tiedekuntakohtaiset julkaisujen avoimuusprosentit 2015

Avointen julkaisujen osuus on suurin humanistisella tiedekunnalla ja kauppakorkeakoululla, kun katsotaan kaikkia tutkimusrekisteriin talletettuja julkaisuja. Molempien julkaisuista kaikkiaan 54 % löytyy avoimesti verkosta. Muutos edellisvuoteen on merkittävä; vuonna 2014 humanistisen tiedekunnan avoimuusprosentti oli 37,2, mutta vielä hurjempaan kasvuun on pystynyt kauppakorkeakoulu, jonka avoimuus on loikannut muutamassa kuukaudessa 28 %:sta lähes kaksinkertaiseen lukemaan. Kauppakorkeakoulun tason nostossa näkyy Suomi rinnakkaistallentamisen mallimaaksi -hankkeen vaikutus; kauppakorkeakoulu on toinen hankkeen pilottiorganisaatioista.

Heikoiten avoimuuden vaatimuksiin vastaa liikuntatieteellinen tiedekunta, jonka julkaisuista avoimina löytyy 32 %. Liikuntatieteellisen tiedekunnan avoimuus on laskenut todella merkittävästi vuoteen 2014 verrattuna, jolloin avoimia julkaisuja löytyi 44 % kaikista julkaisuista. Tätä pudotusta selittää osin Kouluterveyskysely 2013, joka tuotti vuonna 2014 tiedekunnalle yli 20 avointa julkaisua.

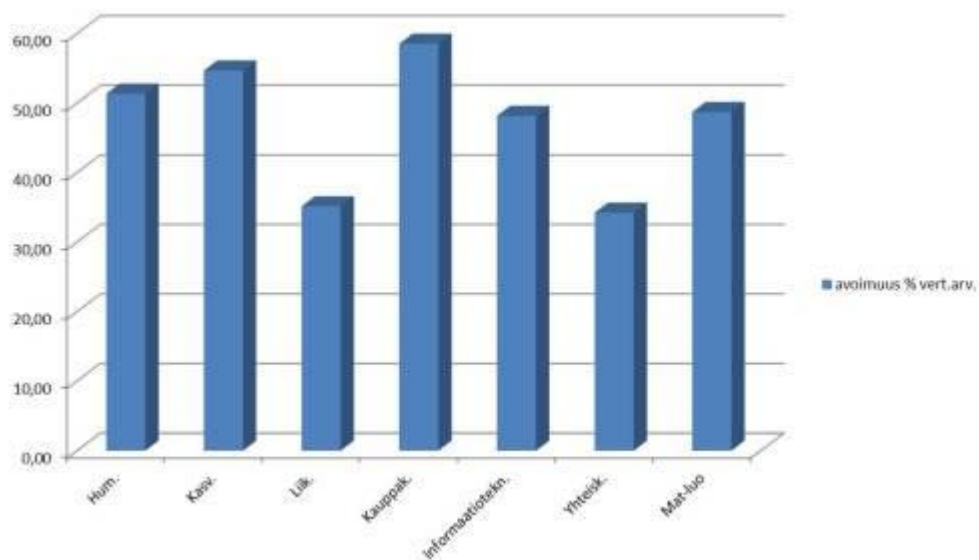
Paras rinnakkaistallennusta hyödyntävä tiedekunta on matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta, sillä tiedekuntakohtainen jakauma muuttuu, jos katsotaan pelkästään rinnakkaistallennettuja julkaisuja. Sen julkaisuista peräti 43 % löytyy rinnakkaistallenteina joko yliopiston omasta tai tieteenalakohtaisesta julkaisuarkistosta. Lähes yhtä aktiivisia rinnakkaistallentajia löytyy

informaatioteknologian tiedekunnasta ja kauppakorkeakoulusta. Molemmat pääsevät lähelle 40 % tallennusastetta, kauppakorkeakoulu hieman ylikin. Heikoin suorittaja on tälläkin alueella liikuntatieteellinen tiedekunta.

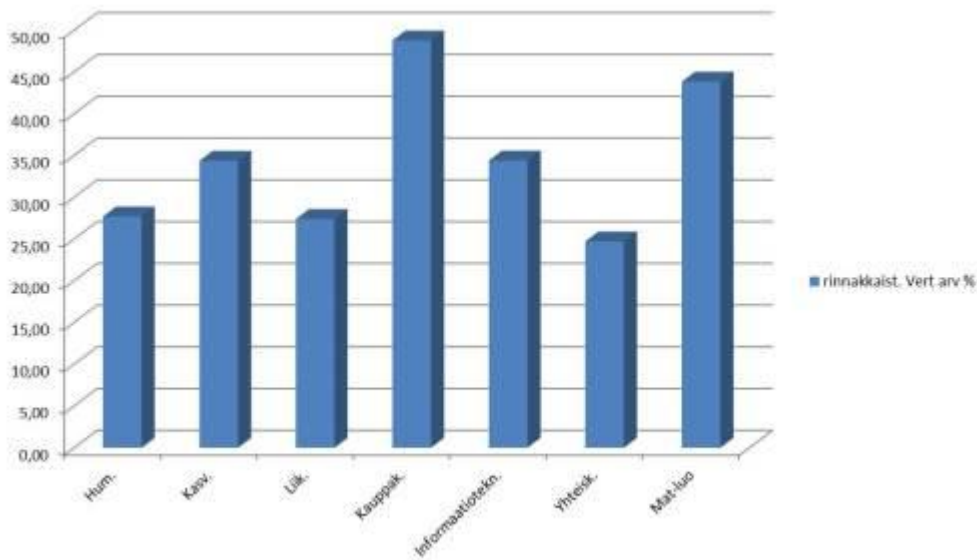
KUVIO 2. Rinnakkaistallennusprosentit eri tiedekunnissa 2015

Kärkeen nousee taas kauppakorkeakoulu, kun katsomme vain vertaisarvioituja tutkimusartikkeleja. Sen vertaisarvioituista artikkeleista on avoimesti saatavilla peräti yli 58 %. Varsin hieno ja kansainvälisestikin varmasti vertailukelpoinen lukema! Hyvinä kakkosina tulevat humanistinen ja kasvatustieteellinen tiedekunnat yli 50 % avoimuudellaan. Perää pitävät tässä liikuntatieteellinen ja yhteiskuntatieteellinen tiedekunta.

KUVIO 3. Vertaisarvioitujen julkaisujen avoimuusprosentit eri tiedekunnissa 2015

Kauppakorkeakoulu on paras myös vertaisarvioitujen artikkelien rinnakkaistallennuksen alueella. Sen tallennusprosentti hipoo tässäkin 50 %. Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta on tämän vertailun kakkonen 44 % tallennusaktiivisuudellaan.

KUVIO 4. Vertaisarvioitujen julkaisujen rinnakkaistallennusprosentit eri tiedekunnissa 2015

Avoimuus kehittyy vain tekojen kautta

Rinnakkaistallennuksen kehittämisen eteen yliopistossamme tehty työ näkyy. Erityisesti parin viime kuukauden aikana toteutetut laitos- ja tiedekuntavierailut ovat tuoneet tulosta. Kahden kuukauden aikana JYXiin on talletettu lähes 500 artikkelia. Urakkahommiksi siis menee, mutta niin pitääkin. Tutkimustoiminnan ja -julkaisujen avoimuus ei kasva ja kehity vain suunnitelmia tekemällä.

Pekka Olsbo